VATAN SAVUNMASI VE SINIF MÜCADELESİNİN BÜTÜNLÜĞÜ

8 Aralık 2025

Yıldırım Koç

Türkiye, tarihimizin en büyük ekonomik krizlerinden birini yaşıyor. Bunlar daha iyi günlerimiz. Önümüzdeki aylarda insanların gerçek gelirlerindeki düşme devam edeceğe benziyor. Türkiye'de hakim sınıflar ve siyasi iktidar, işçilik maliyetlerini düşürerek ekonomik sorunları aşmaya çalışıyor. Devlet bütçesinde artan faiz giderlerini karşılayabilmek için de memurların ve sözleşmeli personelin gerçek gelirleri azaltılıyor. 10-15 yıl önce karı-koca çalışanlar ev veya araba almayı düşünebilirken, günümüzde ancak yaşayabilmeye çalışıyor. Türkiye'nin dörtte üçünden fazlasını oluşturan işçiler, memurlar, sözleşmeli personel, işsizler ve emeklilerin ekmekleri ve hakları saldırı altında.

Diğer taraftan, Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik çok ciddi tehditler adım adım gündeme geliyor. Emperyalistlerin taşeronu bölücü terör örgütü ve emperyalistlerin işbirlikçisi gerici örgütlenmeler, üniter devlet yapısına ve milli birliğe saldırıyor. Vatanımız tehdit ve saldırı altında.

Türkiye tarihinde ilk kez, halkın ekmeğine saldıranlar ve vatana saldıranlar aynı güçler; saldırılar da eşzamanlı. Bu durum, ortaya önemli görevler çıkarıyor.

Kurtuluş Savaşı yıllarında vatanımız saldırı altındaydı. Ancak İstanbul ve Ege Bölgesi'ndeki işçilerin çok büyük bölümü bu saldırıya karşı duyarsız kaldı. Anadolu'ya geçip milli mücadeleye katılan işçi sayısı çok azdır. Müslüman işçiler azınlıktaydı; ancak onlar da Anadolu'ya geçmedi. Bunun nedeni şöyle açıklanabilir:

Birinci Dünya Savaşı, tahmin edilen ve beklenenden çok daha uzun ve yıpratıcı oldu. İşçilerin gerçek gelirleri çok düştü. Birçok mal bulunamadı. Karaborsa fiyatları daha da arttı. Ancak 1918 yılında işgalle birlikte gerçek ücretler yükseldi. Piyasadaki mallar bollaştı. Sendikal örgütlenmeye de izin verildi.

Bu dönemde Türkiye'de imalat sanayiinde ücretlerin gelişimine ilişkin en güvenilir kaynak, Şevket Pamuk'un 2000 yılında yayımlanan araştırmasıdır. Bu araştırmaya göre, imalat sanayiinde gerçek ücretler 1914 yılında 100 kabul edilirse, 1918 yılında 28'e kadar gerilemişti. 1918 yılındaki ücretler, işgal dönemi olan 1921'de 2,5 katına (71'e) çıktı. Bu düzey 1922 ve 1923 yıllarında da biraz arttı (75 ve 74). 1924 yılında ise yüzde 23'lük bir düşüş yaşandı. 1925 yılındaki artış ise sınırlı kaldı. (Pamuk, Şevket, *İstanbul ve Diğer Kentlerde 500 Yıllık Fiyatlar ve Ücretler, 1469-1998*, DİE Yay.No.2397, Ankara, 2000;84)

Sıradan işçinin gözünde, Osmanlı'yı Birinci Dünya Savaşı'na sokan, onbinlerce askerin ölümüne veya sakat kalmasına, cephe gerisinde büyük yoksulluk yaşanmasına sebep olanlar, İttihatçılardı. Başarı şansı gözükmeyen Kurtuluş Savaşı'nı başlatanların da İttihatçılar olduğu söyleniyordu. Yaşanan yoksullaşmanın sorumlusu İttihatçılardı. Halbuki işgal döneminde, bazı ufak tefek kötü olayların dışında İstanbul'da önemli baskılar yoktu. Gerçek ücretler artmıştı. Sendika bile kurulabilmişti.

Vatanımıza saldıranlar işçilerin ekmeğine ve hakkına saldırmıyordu. O zaman, kısa vadeli çıkarlarını çok iyi bilip herşeyin üstünde tutan İstanbul işçileri, başarı şansı da pek gözükmeyen Kurtuluş Savaşı'na katılmadılar. Vatan savunması sınıf mücadelesiz, İstanbul'daki sınıf mücadelesi vatan savunmasız yürüdü.

Türkiye 1946 yılından itibaren Amerikan emperyalizminin etkisi altına girdi. 1952 yılında NATO'ya girilmesinin ardından, Türkiye nükleer başlıklı füzeler bulunduran

Amerikan üs ve tesisleriyle doldu. ABD görevlileri birçok kamu kuruluşunda uzman adıyla çalışmaya başladı. Barış gönüllüsü adıyla ülkemize gelen Amerikalılar yaygın bir istihbarat çalışmasına girişti. Soğuk Savaş'ın sıcak savaşa dönüşmesi durumunda Türkiye'nin cephenin ön hattında olduğu bir dönem yaşandı. Vatanımız tehdit altındaydı.

1950'li, 1960'li yıllarda vatan tehdit altındayken, işçi sınıfı ve diğer emekçi sınıf ve tabakalar hayatından memnundu. Haşerata karşı DDT'den, antibiyotiklere, tüp gazdan buzdolabına kadar birçok yeni ürüne erişilebildi. İşçiler lehine çok önemli kanunlar kabul edildi ve uygulandı. Gerçek işçi ücretleri yükseldi. Yeni fabrikalar açıldı; iş olanakları arttı. Hızla yapılan yollar sayesinde büyük şehirlere gitme, ürünleri kolayca taşıma olanakları doğdu. Özetle, vatan tehdit altındayken, başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm emekçi sınıf ve tabakaların hayat standardı yükseldi.

Bu dönemde, emperyalizme karşı vatan savunmasını gündeme getirenler, hayatından memnun olan ve geleceğe umutla bakan halk kitlelerinden bir destek göremedi. 1960'lı yılların sosyalistleri, tüm çabalarına ve fedakarlıklarına karşın, böyle bir destek sağlayamadı. Vatanımıza saldıranlar, başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm emekçi sınıf ve tabakaların hayat standardını yükseltiyordu.

Günümüzde durum farklıdır.

Türkiye tarihinde ilk kez, vatanımıza saldıranlar ile artık nüfusumuzun çok büyük bölümünü oluşturan işçi sınıfımızın, işsizlerin ve emeklilerin ekmeğine ve haklarına saldıranlar aynıdır; emperyalistler ve onların ülkemizdeki işbirlikçileridir. Vatanımıza saldırı ile ekmeğe ve haklara saldırı aynı zamanda gerçekleşmektedir.

Bu durumda, vatan savunmasını ihmal eden ekmek ve hak mücadelesinin başarı şansı yoktur. Aynı zamanda, ekmek ve hak mücadelesini ihmal eden vatan mücadelesinin de başarı şansı olmaz.

1908 yılında İttihat ve Terakki Cemiyeti "hürriyet" ilan ettikten sonra işçiler sendikalar kurdular, grev yaptılar, gösteri yürüyüşleri düzenlediler.

Bu dönemde kurulan sendikaların önemli bölümüne Rum ve Ermeni milliyetçileri hakimdi. Özellikle bölücü ve ayrılıkçı Ermeni örgütleri Hınçak ve Taşnaksutyun'un sosyalist bir programı benimsemiş olması, bu çalışmaları daha da etkili kılıyordu. Rum işçiler üzerindeyse Ortodoks kilisesi etkiliydi. 1908 grevleri sırasında Ermeni ve Yunan bayraklarının taşınması da bu etkinin sonucuydu.

Selanik Sosyalist İşçi Federasyonu'nun Temmuz 1909-Temmuz 1910 dönemine ilişkin yıllık raporunda şu değerlendirme bulunmaktadır: "Ortodoks kilisesinin Rum işçi kitleleri üzerinde büyük etkisi vardır. (...) Rum fırıncı, terzi ve kunduracılarının sendikaları doğrudan doğruya milliyetçi örgütlerin denetimi altındadır ve başkanları da sırayla bir rahip, milliyetçi bir avukat ve Selanik Metropoliti (Ortodoks Başpiskoposu)dir." (Haupt, George-Dumont,Paul, *Osmanlı İmparatorluğunda Sosyalist Hareketler*, Gözlem Yay., İstanbul, 1977;88)

V.Glavinof'un 1910 yılında Sosyalist Enternasyonal Başkanlık Kurulu'na sunduğu raporda da şöyle deniyordu: "İstanbul, Selanik, Kavala, Drama ve İskeçe'deki Rum örgütleri, birbirlerinden kopuk ve tamamıyla Türkiye'deki Rum milliyetçilerinin etki ve yönetimi altındadır. Söz konusu sendikaların başkanlığına, rahipler hiyerarşisinin üst kademelerindeki piskopos, başpiskopos ve benzeri kişilerin ya da ün yapmış Rum yurtseverlerinin seçilmesi alışılagelmiş bir olaydır. Bu yüzden bu örgütlerin milliyetçi ve şoven tutumlarına, öteki milliyetlere karşı alabildiğine kin beslemelerine ve yaymalarına şaşmamak gerek." (Haupt;Dumont,1977;93-94)

Türkiye'de günümüzde bölücülerin sendikacılık hareketinde etkili olma girişimleri ve 2016 öncesinde Fethullahçı casusluk ve terör örgütünün Cihan-Sen ve Aksiyon-İş konfederasyonları ve bağlı sendikaları da hatırlanmalıdır.

Ekmek ve hak mücadelesi, insanları birleştirir. İnsanları etnik kökene ve inanca göre bölme girişimlerinin panzehiri, ekmek ve hak mücadelesinde birlikte olma zorunluluğudur. Ekonomik kriz daha da derinleştikçe, her türlü bölücülüğe karşı sınıf mücadelesi tek ve etkili çözümdür.

Artan ekonomik sıkıntıların yarattığı toplumsal muhalefet, bölücülüğe bırakılmamalıdır.

Tarihimizde ilk kez vatanımıza ve ekmek ve haklarımıza yönelik saldırının sorumlusu emperyalistler ve yerli işbirlikçileridir ve bu iki alandaki saldırı eşzamanlı olarak sürdürülmektedir.

Günümüzde vatan mücadelesi işçi sınıfsız olmaz. İşçi sınıfının ekmek ve hak mücadelesi de, vatan mücadelesine katılmadan başarı kazanamaz.

Ekmek ve hak mücadelesi, etnik kökeni, dini inancı, siyasi görüşü, vb. farklı olan insanları birleştirir. Bölücülüğün panzehiri, milli birliğin güvencesi, milletimizin dörtte üçünden fazlasını oluşturan işçi sınıfının, yoksulluktan ve baskılardan kurtulabilmek için verdiği ortak mücadeledir.

Günümüzde de işçileri ve sendikaları, bölücüler ve cumhuriyet düşmanı gericiler kullanmaya çalışmaktadır. İşçilerin haklı taleplerinin, bölücüler ve cumhuriyet düşmanı gericiler tarafından kullanılmasına imkan verilmemelidir. İşçilerin büyüyen sorunlarına sahip çıkan güç Kemalistler olmalı, bu temelde milleti birleştirmelidir.